ISSN: 2248-1079

Anuarul Universităţii „Petre Andrei" din Iaşi Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice

Year-Book of „Petre Andrei" University from Iasi
Fascicle: Law, Economic Science, Political Sciences

2016, Tomul 18, Decembrie, pp. 5-18

THE COURT ORDER – JUDICIAL ACT OF DISPOSAL AND DOCUMENT OF ENFORCEMENT [ORDONANŢA JUDECĂTOREASCĂ– ACT JUDECĂTORESC DE DISPOZIŢIE ŞI DOCUMENT DE EXECUTARE SILITĂ]

Vasile CREŢU & Ilona JOSANU

Covered in:

CEEOL, Index Copernicus,
Ideas RePEc, Econpapers, SocioNet

©2016 The Authors. Published by LUMEN Publishing House.
Selection and peer review under the responsibility of „Petre Andrei" University from Iasi.

How to cite: Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement

[Ordonanţa judecătorească– act judecătoresc de dispoziţie şi document de executare silită]

Vasile CREŢU[1]
Ilona JOSANU[2]

Abstract

By this paper the authors submit the analysesof some features of the legal nature of the writ, which over the course of time, generated conflicting opinions in the specialised literature. The civil procedural law governs the concept and the features of the writ in its narrow sense, which, again, results in the lack of consensus on the writ importance and place in the system of judicial acts of disposal. The authors highlight the main features of the writ both as judicial act of dispositionand as enforcement act, and as a procedural document, providing details on the writ form and substance, and analysing the double nature of the writ as procedural and as enforcement act.

Keywords:

judge, Court, writ proceedings, writ, writ features, writ content.

[1] Associate Professor, PhD in Law.
[2] Master degree in Law.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

Articolul 14 al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova adoptat la 30 mai 2003 (în continuare CPC al RM) enumeră actele judecătoreşti de dispoziţie, indicând că la judecarea pricinilor civile în prima instanţă, indiferent de nivelul acesteia, actele procedurale se emit în formă de hotărâre, încheiere şi ordonanţă. Astfel, potrivit art. 14 al CPC al RM, ordonanţa este un act de procedură emis în procesul civil de către prima instanţă. Având caracter de act de procedură civilă, ordonanţa judecătorească este reglementată de legea procesuală civilă, care indică în ce condiţii şi termeni aceasta trebuie efectuată, cu precizarea că pentru ordonanţa judecătorească legea procesuală civilă prevede condiţii speciale de formă şi de conţinut.

Ordonanţa judecătorească este act de procedură emis de către instanţa de judecată în cadrul unui tip[3] de procedură civilă, dată unipersonal de către judecător, conţinând prin sine manifestare de voinţă producătoare de efecte juridice importante.

Prin ordonanţa judecătorească instanţa de judecată adoptă măsuri în vederea soluţionării procesului civil ce vizează încasarea de sume băneşti sau revendicarea de bunuri de la debitor în baza pretenţiilor specificate la art. 345 al CPC al RM.

Ordonanţa judecătorească întruneşte trăsături complexe, reglementate de norme juridice ale dreptului procesual civil şi ale dreptului execuţional. Corespunzător, natura juridică a ordonanţei judecătoreşti a condiţionat exprimarea unor opinii foarte diferite în literatura de drept procesual civil şi multiple întrebări: Ce este ordonanţa judecătorească? Reprezintă oare ordonanţa judecătorească actul final şi de dispoziţie al instanţei, prin care se soluţionează, cu putere de lucru judecat, litigiul dintre părţi (creditor şi debitor)? Este un act executoriu? Este un act juridic de aplicare a normelor de drept material şi procesual? Care sunt trăsăturile comune şi particularităţile distinctive ale ordonanţei judecătoreşti în raport cu hotărârea şi încheierea judecătorească ca acte judecătoreşti de dispoziţie? Ordonanţa judecătorească este rezultatul operei de înfăptuire a justiţiei, iar această operă se realizează conform formei procesuale civile?

Asemenea întrebări apar întrucât în literatura de drept procesual civil nu există consens cu privire la determinarea conceptului procedurii în ordonanţă (procedură simplificată) şi a ordonanţei judecătoreşti. În acelaşi timp, fundamentarea temeinică a naturii procesual-civile însăşi a

[3] În legislaţia procesual-civilă a Republicii Moldova se utilizează termenul „fel" sau, altfel spus, tip al procedurii civile.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

procedurii în ordonanţă poate fi realizată prin determinarea (stabilirea) naturii juridice a ordonanţei judecătoreşti. Însăşi definiţia ordonanţei judecătoreşti dată de către legiuitor nu corespunde şi nu face faţă tuturor exigenţelor de ordin juridic, fapt ce impune anumite precizări şi consideraţii particulare, nicidecum generale.

Art. 344 al CPC al RM conţine definiţia legală a ordonanţei judecătoreşti. În corespundere cu această normă juridică procesual-civilă, ordonanţa judecătorească este o dispoziţie dată unipersonal de către judecător, în baza materialelor prezentate de creditor, privind încasarea de sume băneşti sau revendicarea de bunuri de la debitor în pretenţiile specificate la art. 345 şi, de asemenea, ordonanţa judecătorească reprezintă un act executoriu care se îndeplineşte în modul stabilit pentru executarea actelor judecătoreşti.

Astfel, legislaţia tratează conceptul (definiţia) ordonanţei judecătoreşti în accepţiune dublă: ca act judecătoresc de dispoziţie şi ca act executoriu. Respectiv, esenţa şi semnificaţia ordonanţei judecătoreşti poate şi trebuie să fie elucidată doar prin prisma dublei sale naturi: ca act de dispoziţie a primei instanţe, prin care se soluţionează în fond cazul în procedura în ordonanţă, şi ca document de executare, încasarea în temeiul căruia se efectuează în ordinea stabilită pentru executarea actelor judiciare, conform Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24 decembrie 2004, cu următoarele modificări şi completări[4].

Lipsa definiţiei clare şi cuprinzătoare a ordonanţei judecătoreşti reprezintă sursa opiniilor contradictorii în literatura procesual-civilă de specialitate. De altfel, această situaţie este explicabilă, căci sarcina definirii unor instituţii şi de determinare a conţinutului unor concepte (în cazul nostru, a procedurii în ordonanţă şi a ordonanţei judecătoreşti) nu aparţine legiuitorului, ci doctrinei. Legislaţia Republicii Moldova oferă doar anumiţi indici cu privire la definirea ordonanţei judecătoreşti - este unicul act judecătoresc, care combină trăsăturile unui act de dispoziţie a primei instanţe de judecată prin care se soluţionează în fond cauza, dar şi cele ale unui act executoriu. Alte acte judecătoreşti, emise în forma de hotărâri şi încheieri la examinarea cauzelor civile în prima instanţă, nu prezintă astfel de particularităţi.

Din multitudinea de opinii ştiinţifice privind natura ordonanţei judecătoreşti, în primul rând, atragem atenţia asupra opiniei conform căreia ordonanţa judecătorească nu este, în sens deplin, un act de aplicare

[4] Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 214-220 din 05.11.2010.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

a normelor de drept. De exemplu, N. I. Maslennikova consideră că ordonanţa judecătorească nu trebuie să fie confundată cu aşa dispoziţii ale primei instanţe ca hotărârile şi încheierile, emise urmare a examinării în fond a cerinţelor de ordin material-juridic şi a subiectelor juridice. Ordonanţa judecătorească, conform părerii N. I. Maslennikova, este doar o modalitate rapidă de punere în aplicare a forţei coercitive a statului, doar un substituent al dispoziţiei instanţei de judecată. Ordonanţa judecătorească este emisă de către instanţa de judecată în afara procedurilor care presupun respectarea ordinii generale de protecţie judiciară[5].

Există opinia conform căreia ordonanţa judecătorească urmează a fi privită ca o varietate a hotărârii judecătoreşti[6] întrucît legiuitorul recunoaşte procedura în ordonanţă ca o procedură civilă separată, astfel este absolut logic să afirmăm că şi ordonanţa judecătorească constituie o varietate a hotărârii judecătoreşti. Conform acestei păreri, dacă cerinţa creditorului este examinată, instanţa emite o hotărâre privind aceste cerinţe. La fel, ordonanţa judecătorească se emite după examinarea în fond a cerinţelor deduse judecăţii (alin. 1) al art. 126 al CPC al Federaţiei Ruse (CPC al FR)). Adică, sub acest aspect, ordonanţa judecătorească poate fi egalată cu o hotărâre judecătorească.

M. A. Vikut consideră că ordonanţa judecătorească nu poate fi egalată cu hotărârea sau încheierea judecătorească, întrucât aceasta nu este emisă cu prilejul examinării cauzei civile sau a unor subiecte aparte. M. A. Vikut opinează că ordonanţa judecătorească face parte din actele de executare şi este emisă până la depunerea acţiunii de intentare a procedurii civile[7]. În acest context menţionăm opinia G. L. Osokina, care pe drept consideră că este greu să fii de acord cu opinia expusă de M. A. Vikut din două considerente. În primul rând, ţinând cont de scopul generic al ordonanţei judecătoreşti, comparaţia cu încheierea judecătorească nu

[5] Воложанин П. П. Гражданский процесс: Учебник/Под ред. В. В. Яркова. -3-е изд. - Москва, - БЕК, 2000. Стр. 213 (автор главы «Судебный приказ» - Н.И. Масленникова) [Volojanin P. P., *Drept procesual civil: manual/* Red. V. V. Iarkov, Moscova, Editura BEK, 2000, p. 213 (autorul capitolului „Ordonanţa judecătorească" - N. I. Maslennikova)].

[6] Гражданское процессуальное право: Учебник/Под ред. М.С. Шакарян. - М.: Проспект, 2004. - стр. 298 [*Drept procesual civil: manual*/Red. M. S. Şakarean, Moscova, Editura Prospekt, 2004, p. 298].

[7] Комментарий к Гражданско-процессуальному кодексу Российской Федерации./Под ред. М. А. Викут. М., 2003. стр. 363 (автор главы 16 - М. А. Викут) [*Comentariu la Codul procesual-civil al Federaţiei Ruse*/Red. M. A. Vikut. Moscova, 2003, p. 363 (autorul capitolului 16 - M. A. Vikut)].

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

poate fi făcută. Natura juridică a ordonanţei judecătoreşti este analogică celei ale hotărârii judecătoreşti. Analizând comparativ art. 121, 127, 194, 198 ale CPC al FR evidenţiem principala asemănare a celor două varietăţi ale actelor de dispoziţie ale primei instanţe: hotărârii judecătoreşti şi ordonanţei judecătoreşti. Asemănările se manifestă prin faptul că actele de dispoziţie menţionate conţin răspunsul primei instanţe faţă de cerinţele înaintate de către persoana interesată (debitorului - în cauzele examinate în procedura în ordonanţă, reclamantului (petiţionarului) - în procedurile în acţiune civilă, în contencios administrativ şi specială) privind protecţia judiciară a drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime. Deloc întâmplător că însuşi conţinutul ordonanţei judecătoreşti, ca document procesual (art. 127 al CPC al FR) reprezintă o copie prescurtată a părţii introductive, motivante şi dispozitive a hotărârii judecătoreşti (alin. 2), 4), 5) ale art. 198 al CPC al FR). În cel de al doilea rând, propunerea M. A. Vikut de a considera ordonanţa judecătorească ca document executoriu, emis „până la depunerea acţiunii de intentare a procedurii civile", conţine două contradicţii. Una din aceste contradicţii este că ordonanţa judecătorească, contrar afirmaţiilor lui M. A. Vikut, are natură juridică dublă, ceea ce, potrivit sensului ad-litteram al art. 121 al CPC al FR, ordonanţa judecătorească este un act judecătoresc de dispoziţie (alin. 1), emis de către judecător unipersonal şi, în acelaşi timp, document executoriu (alin.2). Cea de a doua contradicţie constă în faptul că ordonanţa judecătorească, contrar opiniei autorului în cauză, se emite în ordinea procedurii în ordonanţă, care, de rând cu procedura în acţiune civilă, în contencios administrativ şi procedura specială, reprezintă un anumit tip de procedură civilă, dat fiind că este reglementată de prevederile Capitolului 11 al CPC al FR. Aceasta înseamnă că ordonanţa judecătorească nu se emite până la, ci după intentarea procedurii civile - procedurii în ordonanţă, ceea ce se confirmă de către dispoziţiile art. 123, 124, 125 ale CPC al FR[8].

Alţi autori afirmă că ordonanţa judecătorească este o varietate a actelor judecătoreşti de dispoziţie şi nu a hotărârii judecătoreşti şi constituie în sens deplin act de aplicare a normelor de drept, care încheie activitatea procesuală în prima instanţă de judecată[9]. Conform părerii lui

[8] Осокина Г. Л. Гражданский процесс. Особенная часть. - М.: Норма, 2007.- стр. 216-217; [G. L. Osokina, *Procesul civil. Partea specială*, Moscova, Editura Norma, 2007, pp. 216-217].

[9] Pentru mai multe detalii, a se vedea, de exemplu, Жилин Г. А. Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции. М., 2003. Стр. 289-290; [G. A. Jilin, *Scopurile procedurii civile şi realizarea acestora în prima instanţă*, Mosocova,

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

M. A. Cereomin, esenţa ordonanţei judecătoreşti constă în faptul că aceasta este un act de dispoziţie nemotivat al primei instanţe de judecată[10]. Într-adevăr, dacă comparăm ordonanţa judecătorească cu hotărârea judecătorească sau presupunem că ordonanţa judecătorească reprezintă o varietate a hotărârii judecătoreşti, atunci putem defini ordonanţa judecătorească ca act de dispoziţie nemotivat al primei instanţe. Art. 351 al CPC al RM nu distinge în conţinutul ordonanţei judecătoreşti, ca document procesual al părţii motivante, caracteristici hotărârii judecătoreşti. Partea motivantă a hotărârii judecătoreşti reprezintă expresia documentară externă a motivării sale, conţine motivele ce explică cauzele adoptării acesteia şi este compusă din două elemente: *de fapt* şi *de drept*, ce indică asupra: a) circumstanţelor cauzei constatate de către instanţa de judecată; b) probelor, pe care se întemeiază concluziile instanţei cu privire la aceste circumstanţe, precum şi argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe; c) legilor de care s-a călăuzit instanţa (alin. 5) al art. 241 al CPC al RM).

Conform lit. e) alin. 1) al art. 351 al CPC al RM, în ordonanţa judecătorească se indică doar legea în al cărei temei este admisă pretenţia creditorului. Aceasta înseamnă că legea procesuală civilă nu cere ca instanţa să motiveze în fapt ordonanţa judecătorească, ci doar indică asupra necesităţii argumentării sale din punct de vedere juridic. Motivarea juridică a ordonanţei judecătoreşti constă în faptul că, potrivit art. 351 al CPC al RM, în ordonanţa judecătorească instanţele de judecată trebuie să facă referinţă doar la legile în temeiul cărora sunt admise pretenţiile creditorului. Cu alte cuvinte, ordonanţa judecătorească trebuie să se întemeieze pe izvoarele de drept corespunzătoare ale dreptului procesual şi material la care, conform alin. 1), art. 12 al CPC al RM, se referă:

2003, pp. 289-290]; Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации/Под ред. Г. А. Жилина. М., 2003. Стр. 248; [*Comentariu la Codul de procedură civilă a Federaţiei Ruse*/Red. G. A. Jilin, Moscova, 2003, p. 248]; Научно-практический комментарий кГражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации/Под ред. В. М. Жуйкова, В. К. Пучинского, М. К. Треушникова. М., 2003. стр.292; [*Comentariu ştiinţifico-practic la Codul de procedură civilă al Federaţiei Ruse*/Red. V. M. Juikov, V. K. Pucinski, M. K. Treuşnikov, Moscova, 2003, p. 292]; Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации/Под ред. М. С. Шакарян. М., 2003. стр.243; [*Comentariu la Codul de procedură civilă al Federaţiei Ruse*/Red. M. S. Şakarean, Moscova, 2003, p. 243].

[10] Черемин М. А. Приказное производство в российском гражданском процессе. Автореф. дисс. канд. юрид. наук. – М.: Ивановский государственный университет. 1990. стр. 22; [M. A. Cereomin, *Procedura în ordonanţă în procesul civil rus. Autoreferat la teza de doctor*, Moscova, Universitatea de Stat din Ivanovo, 1990, p. 22].

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

Constituţia Republicii Moldova, tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, legile constituţionale, organice şi ordinare, hotărârile Parlamentului, actele normative ale Preşedintelui Republicii Moldova, ordonanţele şi hotărârile Guvernului, actele normative ale ministerelor, ale altor autorităţi administrative centrale şi ale autorităţilor administraţiei publice locale, uzanţele dacă acestea nu contravin ordinii publice şi bunelor moravuri.

Prezenţa motivării juridice oferă posibilitatea de a considera ordonanţa judecătorească act judecătoresc de dispoziţie motivat. În afară de aceasta, lipsa obligaţiei judecătorului de a prezenta motivarea de fapt detaliată a ordonanţei judecătoreşti emise nu înseamnă lipsa totală a motivării ordonanţei judecătoreşti. În ordonanţa judecătorească sunt prezente argumentele admiterii pretenţiilor creditorului, însă acestea nu sunt materializate pe blancheta ordonanţei judecătoreşti din motiv de economie procesuală a timpului. Pentru a aplica legea şi a emite ordonanţa judecătorească, instanţa, în primul rând, trebuie să stabilească circumstanţele neîndeplinirii de către debitor a obligaţiilor sale faţă de creditor, iar această concluzie trebuie să se bazeze pe probele scrise prezentate de către creditor. Toate acestea urmează să fie examinate şi apreciate de către judecător. Concluzia instanţei privind eliberarea ordonanţei judecătoreşti trebuie să se întemeieze pe analiza efectuată de către judecător şi pe aprecierea documentelor prezentate de către creditor. Întemeierea de fapt a ordonanţei judecătoreşti reprezintă circumstanţele de importanţă juridică, stabilite de către judecător prin intermediul probelor prezentate de către creditor şi care confirmă pretenţiile sale. Neprezentarea documentelor ce confirmă neexecutarea de către debitor a obligaţiilor sale, temeinicia şi legalitatea pretenţiilor creditorului, constituie temei de refuz de a primi cererea de eliberare a ordonanţei judecătoreşti (art. 348 al CPC al RM). Rezultatul final al procedurii în ordonanţă este eliberarea ordonanţei judecătoreşti întemeiată şi legală.

Lipsa formală a părţilor motivante şi descriptive în conţinutul ordonanţei judecătoreşti se explică prin particularităţile procedurii în ordonanţă - lipsesc dezbaterile judiciare în şedinţa de judecată, părţile (creditorul şi debitorul) nu depun explicaţii în faţa instanţei de judecată, nu are loc manifestarea principiului contradictorialităţii, părţile nu prezintă argumente şi obiecţii ş.a.m.d. Cu toate acestea, ordonanţa judecătorească este un act al justiţiei, act de aplicare a normelor de drept, prin care se soluţionează fondul cauzei în procedura în ordonanţă, cu condiţia dacă

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

debitorul, în termenul prevăzut de lege, nu depune obiecţii privind executarea ordonanţei judecătoreşti.

În această ordine de idei, ţinem să precizăm că, în legislaţia procesual-civilă actuală a Republicii Moldova, regula care impune instanţei judecătoreşti obligaţia de a oferi o motivare de fapt şi de drept detaliată a hotărârii emise nu acţionează la fel şi în alte tipuri de proceduri civile. Versiunea abreviată a hotărârii judecătoreşti în cauzele civile a fost introdusă în procedura judiciară prin Legea nr. 155 din 05 iulie 2012. În conformitate cu această lege, alin. 2) al art. 241 al CPC al RM în noua redactare prevede că „hotărârea judecătorească constă din partea introductivă şi partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. 5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare şi dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidenţiază separat în textul acesteia"[11]. Instanţa de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă:

a) participanţii la proces, în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere;

b) participanţii la proces, în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel;

c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută şi executată pe teritoriul altui stat.

Menţionăm că introducerea versiunii abreviate a hotărârii judecătoreşti (fără partea descriptivă şi motivantă) a condiţionat opinii diferite în societatea juridică a ţării.

În lumina celor expuse, este rezonabil de a pune întrebarea dacă în cuprinsul hotărârii judecătoreşti, ca document procesual, lipseşte partea descriptivă şi motivarea, pierde sau nu aceasta calităţile unui act judecătoresc? Putem oare, în asemenea situaţie, defini hotărârea judecătorească ca un substituent, ca o dispoziţie nemotivată a judecătorului (instanţei de judecată) de fond? Doar în procedura în acţiune civilă, procedura contenciosului administrativ şi în procedura specială au loc examinarea cauzei în şedinţa de judecată, se manifestă toate principiile procesului civil ş.a.m.d. Precizăm că în multe ţări legislaţia direct prevede excepţii de la regula conform căreia judecătorul este obligat să prezinte o motivare de fapt detaliată a hotărârii sale. În unele ţări, excepţiile care prevăd versiunile abreviate ale părţii motivante a hotărârilor judecătoreşti sunt aplicabile tuturor cauzelor civile, în altele - doar pentru anumite categorii de cauze civile.

[11] *Monitorul Oficial* al Republicii Moldova nr. 185 din 31.08.2012, art. 622.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

Urmează să evaluăm critic realitatea juridică în care ne aflăm şi să formulăm concluzii avînd în vedere faptul că hotărârea judecătorească şi ordonanţa judecătorească sunt două categorii ale actului de aplicare a legii. În calitate de acte de procedură au structură identică - partea introductivă şi dispozitivul. În calitate de acte de justiţie acestea diferă în funcţie de orientarea funcţională. Menirea principală a hotărârii judecătoreşti, ca dispoziţie a primei instanţe, este soluţionarea finală în fond a cauzei.

Scopul principal al ordonanţei judecătoreşti constă în obligarea debitorului la executarea dreptului subiectiv incontestabil al creditorului, confirmat de către instanţa de judecată şi care reiese în mod evident din documentele anexate de către creditor la cererea de eliberare a ordonanţei judecătoreşti. În procedura în ordonanţă (respectiv prin ordonanţă judecătorească) nu se soluționează, ca în procedura în acţiune civilă, cerinţa litigioasă de ordin material-juridic. Pretenţia debitorului în procedura în ordonanţă este incontestabilă datorită gradului înalt de forţă probantă a documentelor, prezentate de către creditor întru argumentarea cerinţelor sale. Scopul ordonanţei judecătoreşti constă în recunoaşterea pe cale judiciară a dreptului subiectiv incontestabil ce necesită protecţie judiciară prin intermediul statuării faptului de neexecutare de către debitor a obligaţiilor sale, mărimii prejudiciului cauzat în expresie bănească sau în natură şi vinovăţiei debitorului în nerespectarea obligaţiilor sale. Circumstanţele menţionate trebuie să reiasă în mod cert din documentele scrise prezentate instanţei de judecată. Incontestabilitatea dreptului subiectiv dedus judecăţii în ordinea procedurii în ordonanţă înseamnă lipsa obiecţiilor din partea debitorului privind pretenţiile înaintate faţă de el de către creditor. Respectiv, ordonanţa judecătorească va fi un act de aplicare a normelor de drept care apără drepturile creditorului şi care finalizează procedura în ordonanţă, dacă debitorul nu va manifesta reacţie negativă faţă de eliberarea ordonanţei judecătoreşti.

Finisarea definitivă a procedurii în ordonanţă semnifică eliberarea ordonanţei judecătoreşti pentru executarea forţată a acesteia şi, drept urmare, prin aceasta se manifestă două funcţii: funcţia de act de aplicare a legii în apărarea dreptului subiectiv al creditorului şi funcţia de document executoriu. Astfel, esenţa ordonanţei judecătoreşti se manifestă prin faptul că aceasta conţine indicaţia imperativă sub forma de ordin al instanţei de judecată, care impune debitorului un anumit scenariu strict de comportare (temeiul executării) şi indicarea executării forţate (document executoriu). Ordonanţa judecătorească ca document executoriu nu se emite sub formă de act separat de ordonanţa judecătorească ca fiind act de aplicare a

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

normelor de drept (dispoziţie a primei instanţe de judecată). În această ordine de idei, menţionăm că acte executorii sunt documentele în care este expus *conţinutul temeiului executării (*sublinierea autorilor*)*, prezentarea cărora este necesară pentru iniţierea procedurii de executare. Documentul executoriu poate avea semnificaţie separată şi poate fi emis separat de documentul care conţine temeiul executării. De exemplu, titlurile executorii, eliberate de către instanţa de judecată conform legii, lit. a) a art. 11 al Codului de executare al RM. În acelaşi timp, documentul care conţine temeiul executării poate, totodată, să fie considerat act executoriu. Asemenea acte, de exemplu, sunt ordonanţele judecătoreşti, eliberarea cărora este reglementată de capitolul XXXV al CPC al RM (art. 344-354), lit. b), art.11 al Codului de executare al RM.

Ordonanţa judecătorească, ca rezultat final al efectuării justiţiei de către instanţa de judecată, duce la iniţierea acţiunilor de executare a acesteia, altfel spus a procedurii de executare. Ordonanţa judecătorească, ca document executoriu, este o formulă, adică reprezintă manifestarea externă a dispoziţiei instanţei de judecată ca act de justiţie prin care a fost soluţionată în fond pretenţia dedusă justiţiei. Conţinutul ordonanţei judecătoreşti ca act procesual este mai larg decât cel al actului de justiţie. De rând cu concluziile instanţei de confirmare a pretenţiilor creditorului privind apărarea drepturilor subiective, ordonanţa judecătorească, act procesual, conţine informaţii necesare pentru obligarea debitorului la executare.

O garanţie esenţială de realizare a drepturilor cetăţenilor şi organizaţiilor în procedura de executare reprezintă cerinţele înaintate faţă de documentele executorii. Ordonanţa judecătorească ca act procesual trebuie să conţină informaţii despre concluzia de bază a instanţei de judecată privind protecţia dreptului subiectiv şi datele necesare pentru realizarea la timp a acţiunilor de executare. Documentul executoriu, cu excepţia ordonanţei judecătoreşti, trebuie să conţină informaţiile indicate la art. 14 al Codului de executare al RM. Conţinutul ordonanţei judecătoreşti este determinat de legea procesual-civilă (art. 351 al CPC al RM) şi, în calitate de document procesual, este compus din partea introductivă (lit. a) - d) ale alin. 1) al art. 351 al CPC al RM), motivarea juridică prescurtată în partea motivantă privind legea materială aplicată (lit. e), alin. 1) al art. 351 al CPC al RM) şi dispozitivul (lit. f) - h) ale alin. 1) al art. 351 al CPC al RM).

În art. 241 şi alte articole ale Codului de procedură civilă al RM nu se indică în câte copii se întocmesc hotărârile judecătoreşti. Însă, în privinţa ordonanţei judecătoreşti, legiuitorul precizează că ordonanţa

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

judecătorească se întocmeşte în două copii (alin. 1) al art. 354 al CPC al RM) şi pe blanchetă specială (alin. 3) al art. 351 al CPC al RM), care se semnează de către judecător (alin. 3) al art. 351 al CPC al RM) şi se certifică cu sigiliul instanţei (alin. 1) al art. 354 al CPC al RM). Un exemplar original al ordonanţei judecătoreşti se păstrează în procedura judecăţii. Al doilea exemplar se emite pentru creditor, cu condiţia că în termenul stabilit de către normele art. 352 al CPC al RM debitorul nu va depune instanţei de judecată obiecţiile sale motivate, adică dacă debitorul este de acord cu pretenţiile creditorului. Pentru debitor se eliberează o copie a ordonanţei judecătoreşti, care este trimisă în adresa lui în scopul de a-l înştiinţa despre emiterea ordonanţei judecătoreşti (art. 352 al CPC al RM).

În ceea ce priveşte blancheta specială pe care se emite ordonanţa judecătorească, suntem de acord cu opinia autorilor care susţin că existenţa unei blanchete speciale facilitează şi eficientizează, din punct de vedere al timpului, lucrul judecătorului ce ţine de elaborarea ordonanţei judecătoreşti, asigură unicitatea la perfectarea acestei dispoziţii judecătoreşti[12]. Aceasta creează condiţii optimale şi operative pentru apărarea reală a drepturilor şi intereselor legitime ale persoanelor în procesul civil. Specificul procedurii în ordonanţă, care se caracterizează prin lipsa: 1) citaţiei debitorului şi creditorului şi audierii explicaţiilor acestora; 2) dezbaterilor judiciare; 3) înregistrării în procesul-verbal a acţiunilor procesuale, presupune existenţa unor garanţii speciale de apărare a drepturilor şi intereselor legitime nu doar a creditorului, dar şi a debitorului. Din acest considerent, ţinând cont de caracterul obligatoriu al elementului formei procesual-civile a procedurii în ordonanţă - înştiinţarea debitorului despre eliberarea ordonanţei judecătoreşti, recunoaştem actualitatea propunerii savantului procesualist rus I. N. Poleakov privind necesitatea includerii în partea dispozitivă a ordonanţei judecătoreşti a indicaţiei privind dreptul debitorului în termen de 10 zile de la primirea ordonanţei judecătoreşti de a prezenta instanţei obiecţiile sale privind executarea acesteia[13]. Această propunere, în opinia noastră, vizează

[12] Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации/Под редакцией М. А. Викут. стр. 264. (Автор комментария к главе 11 «Судебный приказ» - И. Н. Поляков); [*Comentariu la Codul de procedură civilă al Federației Ruse*/Red. M. A. Vikut, p. 264, (Autorul comentariului la capitolul 11 „Procedura în ordonanţă" – I. N. Poleakov)].

[13] Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации./Под ред. М. А. Викут. Стр. 263 (автор комментария к главе 11

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

garantarea maximală a protecţiei drepturilor şi intereselor legitime ale debitorului. Considerăm că, în scopul consolidării garanţiilor procesuale de apărare a drepturilor debitorului, este necesară completarea normei de la lit. i) alin. 1) al art. 351 al CPC al RM, care urmează să fie expusă în următoarea redactare: „i) termenul în care debitorul este în drept să prezinte obiecţiile motivate împotriva pretenţiilor admise, precum şi termenul şi modul de contestare a ordonanţei judecătoreşti". Menţionăm că termenii stabiliţi de lege privind posibilitatea de depunere a obiecţiilor contra pretenţiilor admise ale creditorului sau de contestare a ordonanţei judecătoreşti reprezintă garanţie fundamentală pentru apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale debitorului.

Cerinţele înaintate faţă de cuprinsul ordonanţei judecătoreşti (art. 351 al CPC al RM) urmăresc executarea la timp şi în mod corect a ordonanţei judecătoreşti. *Per a contrario*, indicarea incompletă sau imprecisă a informaţiilor din cuprinsul ordonanţei judecătoreşti îngreunează executarea acesteia sau face ca aceasta să fie imposibilă. Încălcarea cerinţelor înaintate faţă de cuprinsul ordonanţei judecătoreşti ca document procesual trebuie să fie obiectul examinării de către instanţele ierarhic superioare privind legalitatea eliberării şi perfectării ordonanţei judecătoreşti. Dacă instanţa superioară va recunoaşte încălcarea cerinţelor privind cuprinsul ordonanţei judecătoreşti ca fiind esenţială, atunci ordonanţa judecătorească urmează să fie casată.

Bibliografie

Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24 decembrie 2004, publicat la 05.11.2010 în *Monitorul Oficial* al Republicii Moldova nr. 214 -220, art. nr. 704.

Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003, publicat la 12.06.2003 în *Monitorul Oficial* nr. 111-115, art. nr. 451. Data intrării în vigoare 12.06.2003.

Legea nr. 155 din 05 iulie 2012 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, publicată la 31.08.2012 în *Monitorul Oficial* al Republicii Moldova nr. 185, art. 622. Data intrării în vigoare 01.12.2012.

Volojanin P. P. Grajdanskii proţes: Ucebnik/pod red. V. V. Iarkova. 3 izd. Moscova. BEK, 2000.

«Судебный приказ» - И. Н. Поляков); [*Comentariu la Codul de procedură civilă al Federaţiei Ruse*/Red. M. A. Vikut, p. 263, (Autorul comentariului la capitolul 11 „Procedura în ordonanţă" - I. N. Poleakov)].

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

Grajdanskoe proţesualinoie pravo: Ucebnik/Pod red. M. S. Şakarean. Moscova. Prospekt, 2004.

Jilin G. A. Țeli grajdanskogo sudoproizvodstva i ih realizaţiya v sude pervoi instanţii. Moscova. 2003.

Comentarii k Grajdanscomu proţesualinomu codexu Rossiiskoi Federaţii/pod red. M. A. Vikut. Moscova. 2003.

Comentarii k Grajdanscomu proţesualinomu codexu Rossiiskoi Federaţii/pod red. G. A. Jilina. Moscova. 2003.

Comentarii k Grajdanscomu proţesualinomu codexu Rossiiskoi Federaţii/pod red. M. S. Şakarean. Moscova. 2003.

Naucino-prakticeskii comentarii k Grajdanscomu proţesualinomu codexu Rossiiskoi Federaţii/pod red. V. M. Juikova, V. K. Puchinskogo, M. K. Treuşnikova. Moscova. 2003.

Osokina G. L. Grajdanskii proţes. Osobennaya ceasti. Moscova: Norma, 2007.

Cereomin M. A. Prikaznoie proizvodstvo v rossiiskom grajdanskom proţese. Autorefereat dissertaţii candidata iuridiceskih nauk. Moscova. Ivanovskii gosudarstvennyi universitet. 1990.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.

Cretu, V & Josanu, I. (2016). The Court Order – Judicial Act of Disposal and Document of Enforcement [Ordonanta judecatoreasca– act judecatoresc de dispozitie si document de executare silita]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, Tomul 18, 5-18.